

Qvadripartitae Conciones Stanislai Grodicii Societatis Iesv

Qvarum Primae, Timorem Sanctvm Incvtiunt; secundae Fidem Catholicam confirmant; tertiae Spem erigunt; postremae diuinam in nobis Charitatem excitant ...

Continet sex Dominicas Quadragesimae, & coenam cum paßione Domini

Grodzicki, Stanisław

Ingolstadii, 1609

Secvnda Pars.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56003)

cum voluntate Dei semper coniungamus. Tributū patientiæ in omnibus tribulationibus, vt eas læti suscipiamus, sustineamus, amemus, tributum proprię mortificationis vt eam incessanter cum ad bonum nostrum tum ad laudem Iesu adhibeamus, tributum denique mortis vt eam piè & sanctè, subeamus, sanguinem etiam nostrum si ita ei visum fuerit libenter pro eo fundēdo qui hodie suum diuinum pro nobis effudit liberalissimè.

SECUNDA PARS.

*ECCE IESVS
MATER
TVA, ò po-
pule Chri-
stiane.*

R Estat ex themate alterum Christi Iesu domini nostri **ECCE** è cruce editum. **ECCE MATER TVA** inquit ille ad Ioannem, loquens de matre non Ioannis sed sua quam tamen quia tutelæ Ioannis committebat matrem ipsius vocat, monens tum vt veneraretur eam sicut matrem, tum vt seruiret ei sicut matri, tum vt obsecundaret illi sicut matri. Quod et fecit Ioannes. Nam subiungitur **EX ILLA HORA ACCEPIT EAM DISCIPVLVS IN SVA**, aut bona, si quæ habebat quod incertum: aut obsequia quæ illi toto vitæ ipsius

ipsius tempore exhibuit, quod certissimum.
 Nos verò sicut in priori ita in hoc vertamus
 stylum, et sicut illud, ECCE FILIVS
 TVVS non de Ioanne de quo dictum fuit
 a Chrillo, sed de ipso met Iesu intelleximus
 ita hoc ECCE MATER TVA non
 Ioanni sed nobis applicemus. & per ma-
 trē non virginē gloriosā sed ipsum Chri-
 stum Iesum capiamus Itaque tibi o pop:
 Christiane dico ECCE MATER TVA
 En ò fratres mei Christus Iesus est mater ve-
 stra. Qui mater inquis si vir? Mater equi-
 dem tum propter autoritatem qua maior
 nulla, tum propter rationem qua vix po-
 tentior vlla: Autoritas est ipsius Dei qui sic
 per Isaiam loquitur: *Audite me qui portami-
 ni à meo utero qui gestamini à mea vulua.* Quis
 vero in utero portat nisi mater? Mater ergo
 est Deus, mater Christus Iesus filius Dei ve-
 rus Deus. Idcirco post aliquot capita in-
 quit. *Nunquid obliuiscit potest mulier infantem
 suum ut non misereatur filio uteri sui? & si illa
 oblita fuerit ego tamen non obliuiscar tui.* Ecce
 enim in manibus meis descripsite. O quam id
 verum, o quam accommodatum historiae ho-
 diernae? Aspiciete manus domini Iesu in qui-
 bus inscripti sumus, non celte in silice quod
 Iob optauit. sed clavis tanquam penna, &
 sanguine velut atramento, in Iesu carne
 æterna, quod diuina bonitas excogitauit:

*Mater nõ-
 stra Deus,
 teste Scriptis*

Isa. 46.3.

Isa. 49.15.

*Christus
 descripsit
 nos in ma-
 nibus suis.
 NOTA.
 Iob. 19.249*

Sit ipsa benedicta in secula. si mus nos grati dilectissimi continuas illi pro tanta nobis præstita gratiã gratiarum actiones agentes, & præcauentes ne inde deleamur: Absit, Absit.

Mater nostra humanitas Iesu.

Et vero si mater nostra est sanctissima Trinitas, quanto magis Christi humanitas; quæ cum alias tum hodie omnia matris munia erga nos expleuit, genitrix nostra vocanda erit? Ita sanè & efficaciter & mirabiliter. Etenim matris tria sunt præcipua officiorum capita, ad quæ reliqua reducuntur, nempe parere, partum nutrire, nutriendo docere & instruere. Porro ad partum reducitur tum conceptio tum gestatio in utero, de qua audiisti ex propheta: ad nutritionem vestitus & ornatus: ad instructionem omnia quæ ad animum excolendum pertinent. Duo priora sunt nobis cum brutis animalibus communia. Nam & animalia quavis utrumque præstant quamuis diuersimodè, ut scitis. Tertium solius hominis est proprium. At mirum sed verum atque utinam verum non esset. Homines quod hominum est proprium nempe instruere in virtutibus quos pepererunt, aut penè aut penitus negligere, priora duo peius quam bruta animalia currare. Proh pudor. Emendemus nos obsecro etiam hac in parte.

Matris officiorum tria capita.

Quod primarium negligitur.
NOTA,

Christus quomodo

Verum ad nostra redeamus ECCE
MATER.

MATER TVA, ò pop. Christiane En
 Christus Iesus vniuersa ista hac ipsa die exe-
 quens egregie & superabundanter! demira-
 re ergo, adora, compatiare: & quod caput
 est obedias illi. Audiam quomodo id ege-
 rit. Primum itaq; munus est matris parere,
 quod præcedit portare in vtero. Id verò fe-
 cit Christus tum secundum diuinitatē vna
 cum patre & Spiritu sancto ante secula: tum
 secundum humanitatem toto vitæ suæ tem-
 pore. Si enim Paulus Apostolus inquit. *Filio-*
li mei quos iterum parturio quanto magis id
 ipsi Christo competit? Parturiuit verò nos
 cum longe maioribus doloribus quam pa-
 rere solent matres liberos suos idque multis
 nominibus nempe tum quod non semel sed
 multoties nos parturiuit: tum quia diutius
 doluit: tum quod omnibus corporis mēb-
 ris: tum quod etiam ipsa anima maximis
 cum angustiis id peregerit: tum quod abs-
 que omni consolatione: tum denique quia
 etiam post mortem nos procreauit. Quis
 vnquam non solum audiuit sed etiam cogi-
 tare potuit talia? Est ergo cur & compati-
 mur ei, & grati simus dilectissimi. & grati
 animi significatione ista recolamus, quam
 ad rem en vobis facem præfero sacram hi-
 storiam hodiernam delibando, & ea quæ
 iam notavi in illa breuiter & succinctè de-
 monstrando.

Hh h 3 Itaque

*hac exple-
uit.*

*Primum
matris offi-
cium pare-
re cum do-
lore.*

Gal. 4. 19.

*Superauit
hic Christus
matres om-
nes sex mo-
dis.*

*Parturi-
tio in horto
& ibi dolor.*

*Incipit ab
anima.*

*Redundat
in corpore.*

*Nunquam
talis partus
auarus.*

Itaque primus parturiendi modus sese offert in horto qui incipit ab anime & desinit in corporis dolores intensissimos. Etenim statim ingressus in hortu profert verba illa ad Apostolos, TRISTIS EST ANIMA MEA VSQVE AD MORTEM. Auditis o puerpera, quanti dolores hanc matrem inuadunt? tanti vt sola tristitia qua in anima sensit potuisset ei afferre mortem, & attulisset nisi impedita fuisset. O dolor. O compassio. At nondum finis, imo initium plane est dolorum. Ad id enim crescunt ista in prima secunda & tertia oratione non per paruum sane tempus, vt in postrema redundantes in corpus, sudorem illi elicerent, & sudorem non aqueum qualem vos, o matres patimini, sed sanguineum nec modicum sed vberimum. Dicitur enim, ET FACTVS EST SVDOR EIVS SICVT GVTTE SANGVINIS DECURRENTIS IN TERRAM. Consolutores vero vel consolatrices, quales vos habere soletis multas, vbi? Nemo comparet, discipuli alij dormiunt iussi vigilare: alij fugam meditantur. Adest quidem ANGELVS DE CAELO CONFORTANS EVM. At nescio quam ei confortationem dederit: vnum scio illum & ante & in illa AGONIA angustia & pugna corruisse in terram in faciem suam, nec fuisse qui subleuaret, O compassio. Quae vero fuit pugna ista?

na ista? Duplex ut reor, nempe tum mortis & vitæ: tum timoris & amoris. Timor congregabat sanguinem ad cor, amor à diuinitate adiutus repellebat eum à corde, talemque ciebat sudorem. Quare? quia mors interimere volebat, vita verò repugnabat. Quare? quia multo plura propter nos, & propter superabundantem amorem ac nostri parturitionem, sustinere volebat. Sit nomen eius benedictum in sæculum. Sis gratus, O Christiane ECCE enim MATER TVA, ut te pariat, iacet prostrata, facies haret terræ affixa, angustatur, incuruatur, sudat & sudat sanguinem per totum corpus decurrentem in terram. O dolor, ô compassio.

Duplex pugna elicit sanguinem. NOTA.

Redit deinde ad se dominus Iesus, & surgens è terra excitat iam tertio tres illos discipulos ibidē in horto constitutos nempe PETRUM, IACOBUM, IOANNEM, & arguens eorum somnolentiam, prædicat illos iam non dormituros amplius, adesse proditorem cum militibus nuntiat, quibus obuiam progreditur eosque verbo prosternit, Petrum percutientem arguit, Malcho autē abscissam aurem restituit, discipulos abire facit, se vero tradit voluntati impiorum & ligari tenerique strictè permittit. Hæc præludia ad secundum partum. Nam & vos mulieres puerperam parturientem

Cæsim continuatur historia.

2 Parturitione apud Iudeos, qua

*Triplex è
dolore com-
pacta fuit.*

*Finis Et nos
matris si-
mitas repe-
riamur.*

entem tenere fortiter consueuistis. Partu-
ritio verò ipsa fuit cum in domo Caiphæ
summi Pontificis nocte tota tum in conci-
lio Senadrin in diluculo. Dura & diuturna in
qua triplices alterius generis dolores consi-
dero: videlicet in corpore, in anima, in fa-
ma. Corpus pugnis, calcibus, capillorum
euulsionibus, ac variis & diuturnis percussio-
nibus à nefariis nequissimorum pontificum
ministris oneratur. Anima verò Christi cum
ex turpi Petri negatione, tum ex nefaria lu-
dæ suspensione, quid putatis quanto com-
passionis dolore stringebatur? At in fama,
& in honore multum hic patitur Jesus, quã-
do alapis cæditur ad quarum primam respõ-
det, quando facie velatur, irridetur, blasphe-
matur, quando tanquam homo sceleratus,
seductor, impostor ab omnibus gentis suæ
magistratibus morti adiudicatur Quorsum
ista? vt nos, nos inquã qui in nomine ipsius
creditori eramus Deo patri pareret tales
qualis ipse fuit, nempe patientes in aduersi-
tatibus, compatientes proximis nostris de
eorum lapsibus, & ignominias à Deo siue
immissas siue permissas toleranter suslinea-
tes culpasque omnibus condonantes. Ita-
que ECCE MATER TVA o pop.
Christiane, effice igitur vt talem te patri suo
& tuo pariat qualis ipsa extitit ne quod absit
degener inueniaris.

Morti

Morti adiudicatus à Judæis traditur gen-
 tibus Iesus vt ipse prædixerat & primum ad
 prætorium ducitur daturque PONTIO *3. Part. a-
 pud Pilat. Mat. 20. 19*
 PILATO PRÆSIDI in manus, à quo
 examinatus mittitur ad HERODEM
 qui iterum illum Pilato remittit, Porro om-
 nibus his in locis & itineribus patitur tum
 talia qualia iam recensuimus: tum plura &
 grauiora. Proinde hæc tertia matris nostræ *Crudelior
 ceteris,
 tum in fla-
 gellatione.*
 parturitio multò prioribus acerbior fuit
 quod cum primis in flagellatione & coro-
 natione apparet. Ibi enim denuò toto pla-
 nè corpore & omnibus membris nos par-
 turiiuit mater & plusquã mater nostra Chri-
 stus Iesus, Præcipitur quidem in lege Moysi
 vt *plagarum modus quadragenarium numerum
 non excedat: at in te ô Saluator teste Brigida
 Deut. 21. 3.*
 famula tua quinque millium excessit nu-
 merum, ideo enim te tradiderunt Ethnicis
 vt omnem in te crudelitatem exercere pos-
 sent. Neque verò sæuos illos & à Judæis pe-
 cunia corruptos carnifices prius à plagis ces-
 sasse arbitror, quam te in illa tenerrima car-
 ne tua, cum capitis sudoribus deliquium
 pati animaduerneret. Quid verò hanc ad
 rem adfertur remedij? Nostris puerperis
 frigida aliquid aut etiam aquæ rosacea aut
 alterius generis, excellentiores, cum flatu iu-
 cundo adhibentur: sudores verò linteis te-
 nuissimis absterguntur: Tibi verò quid?

Hhh 5 Pro

*Tum in
ceremonione*

Pro bisso delicatissima, corona spinea acutissima capiti imponitur, pro reliquis alapa, pugni, sputa fædissima cæteraque eiusmodi cruciatus & ignominia plena multiplicantur, & ne quid ad immanitatem desit perueusta purpura appenditur, crassa in manus arundo baculi ad instar quales & in Italia videntur, in manus traditur, eaque ludibrij & doloris causa flexo poplite caput inmaniter feritur, ex quo nouus & delicatus cruor effluit ac facies collumque recenti sanguine irrigatur. ECCE ò anima Christiana MATER TVA, quomodo te denuò parit, quomodo dolet, quomodo toto lacerata corpore punctaque capite stat coram Pilato & toto pop. tum præ dolore, tum præ frigore omnibus tremens totaque parturiens artibus. Quis tam duro corde qui illi non compatiatur? Quis tam ingratus qui ad imitationem facti huius pœnas sibi aliquas inferre hodie non studeat?

*4. Part. in
cruce asser-
vima,*

Sed necdum finis imo asperiora succedunt. Datur enim in IESVM à Pilato mortis sententia, propterea ipse arripitur, purpura ei detrahitur, vestibus proprijs induitur, crux humeris imponitur, trahitur, protruditur: In monte Caluarie: rursus vestibus spoliatur, cruci clavis affigitur, sanguis iterum iterumque profluit cum ex corpore toto, tum ex manibus pedibusque vberimè. Consolatio verò quæ? Nulla omnino, imo deso-

desolatio summa quæ illa expressit verba
DEVS MEVS DEVS MEVS VT *Desolatio summa.*
QVID DERELIQVISTI ME?

O tormentum animæ maximum. In summa
 sicut cœpit in horto ita finit in cruce sed ni
 fallor modo retrogrado. Ibi enim dolor &
 angustia animæ ita in corpus redundauit vt *Comparatio iniqui cum fine.*

sudorem sanguineum eliceret, hic dolores
 corporis immensi animæ quoq; desolatio-
 nem afferunt. Quæ causa? Eadem quæ in
 prioribus. In primis yerd vt nos pareret Deo *Causa & fructus.*

patri perfectè imo plusquam perfectè mo-
 dis & rationibus varijs, quæ contemplanda
 relinquo immensa enim & infinita sunt. EC-
CE MATER TVA, O Christiane
 reuerere, gratus esto, imitari stude, manus
 tuas immaculatas conseruando à sceleribus,
 pedesq; prohibendo ne ambulent in via ini-
 quitatis deniq; crucem post Christum fer-
 endo illiq; compatiendo.

Moritur dominus **IESVS** & post mor- *5. Part. post mortem.*
 tem adhuc parit. O stupor. Qomodo parit?

Modo sanè cum partu mulierum & simili &
 dissimili, vtrumq; iam vidisti sed magis po-
 stremum, idem hic quoq; cogita. Similitu- *Similitudo & differētia inter partus.*

do est, tum quia patri nos parturit, tum quia
 cum dolore, tum quia ex sanguine. Dissimi-
 litudines non repeto, postremā explico. Par-
 tū ex impuro & corrupto sanguine in vtero
 matris concipi, coalescere, augeri, nutrirī ac
 tandem nasci scitis. Non sic hæc **MATER**
TVA

*Testis hu-
ius partus
scriptura à
Patribus
exposita.*

*Mysterium
duorum Sa-
cramentor.*

*Natiuitas
per bap-
tisma.
Ephes. 5. 26*

TVA sed ex purissimo, præstantissimo, ac diuino suo sanguine patri æterno nos toties parturiuit. Non in vita modo sed etiã post mortem. Mirum sed verum. Quo teste? scriptura prout illam ij quos Christus doctores ecclesiæ suæ reliquit nobis interpretatur: nempe quando VNVS MILITVM LAN-CEA LATVS EIVS, matris videlicet nostræ, APERVIT ET CONTINVO EXIUIT SANGVIS ET AQVA. tum temporis nouam sponsam quæ omnes pios fideles complectitur ex latere noui Adami formatam esse. En natiuitas fidei, en parturitio matris nostræ etiam post mortem ex purissimo sanguine, qui miraculosè circa eor IESV latebat. Cui sic aqua adhibita fuit vt nõ miscerentur sed separatim vtrumq; duobus riuus flueret. Quomodo enim aliter discerni potuissent? Fuit verò hoc mysterium duorum præcipuorum sacramentorũ nempe Eucharistiæ & baptismi quo regeneramur & membra huius sponsæ efficiamur. D. Paulo attestate, cum de ecclesia inquit mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ. Quare vt hoc primum caput materni officij concludam repeto & clamo ECCE MATER TVA. O anima Christiana, aspice illã quæ tantis cum doloribus te parturiuit. Sis igitur gratus beneficij, & dolenti condoleas ne ob ingratitudinem grauissimè puniaris. Quid

Quid enim? Compatiuntur patienti domi-
 no omnia cœlestia & terrestria, terra contrem-
 miscit, petra finduntur, sepulchra aperiun-
 tur, aer obtenebrat, sol splēdidissimus nigro
 obducitur cilitio, ipsi deniq; *Angeli pacis* te-
 ste propheta suo modo *amare flebant*. Quid *Isa. 33. 7.*
 inquam solus nē homo cuius causa hæc om-
 nia acta sunt suo non condolebit creatori,
 & redemptori? Solusne cor suum lapideum
 non conteret, sepulchrum patens peccato-
 rum suorum coram sacerdote non aperiet,
 dolore mentem non findet, ieiunijs, flagel-
 lis, cilitijs corpus suum non atteret, lachry-
 mas ex oculis suis nō fundet pro quo Chri-
 stus Iesus fudit suas? Absit tanta à quoquam
 nostrum ingratitude dilectissimi, adsit verò
 obsecro continua compassio & memoria
 tantorum beneficiorum IESU quibus nos
 præuenit & parturiuit. Neq; verò turbet te
 quicquā, me dixisse pluries nos esse genitos.
 Id enim verissimum est. Singuli namq; quos *Cur dica-*
 cōmemorauimus imo & alij effusionis san- *mur mul-*
 guinis actus, sufficientes erant ad nos Deo *toties geniti*
 Patri progignendos, merito igitur & pro-
 priè dicitur nos pluries genitos esse. Deniq;
 memores simūs quælo celeberrimæ illius &
 valdè ad hoc vltimum appositæ figuræ de *Figura ce-*
leberrima.
Gen. 35 18.
 Rebecca vxore Iacob quæ cum postremum
 suum filium pareret, Egreſſente anima præ
 dolore vocauit eum *Benoni, id est filius doloris*
 mei

mei Iacob verò Patriarcha pater appellauit eum Benjamin id est filium dexteræ. O dilectissimi recordemur obsecro & quantis cum doloribus parturiuerit nos hodie Christus IESVS & quod filij dexteræ à Deo patre nuncupati sumus. Ne igitur oro & obtestor prauitate nostra degenerantes in sinistram nos ipsi nequiter conijciamus sed potius matrem nostram imitantes, nos quoq; & hodie & toto vitæ nostræ tempore cum dolore bona opera parturire non cessemus, per quæ ad dexteram patris & matris aliquando collocari mereamur. Fiat fiat.

*SECUN-
DV. As ma-
tris munus
est partum
nutrire.
Chryf. bo.
mil. 60. ad
pop. Antio.*

*Id facit Ie-
sus corpore
suo.*

Secundum matris officium est genitum partum nutrire & vestire imo & ornare. De hoc alias, nunc nihil: de illo pauca dicamus. Et incipiamus à S. Chrystomo qui conuenitur reperiri inter Christianas matres quæ quos genuerunt alijs lacte enutriendos tradant. Et merito hic sanctus lamentatur sæpè enim harum suarum vel deliciarum vel otij pœnas luunt. Caterum CHRISTVS IESVS non sic non enim alienis vberibus sed proprio corpore nutrit, & sanguine potat quos tantis cum doloribus genuit. Voluit enim quibus dedit spiritualem vitam, eandem etiam & augere & conseruare. O bonitas. O liberalitas. Porro hoc est alterum illud quod ex latere fluxit sacra-

sacramentum, quod tamē non in cruce sed aliquot horis ante crucē instituit, cur quæso? Ne videlicet tam preciosas margaritas projiceret ante porcos. Si enim porci nostri Sueuici, Germanici, Gallici, Polonici, licet Christianos se vocari velint, credere tamen Christo dicenti: *Hoc est corpus meum* nolunt quid fecissent porci Iudaici? Propterea anteuertit in vltima cœna. Qua de re quia heri audiistis & sæpe audire debetis, nūc duo tantum addo perbreuiter. Nempè hanc matrem nostram vt cibus iste nobis esset sapidior, voluisse vt assaretur. Nostis enim assos cibos cum primis gustui placere. Qui verò est assatus? Ecce in ingenti veru, in cruce inquam supposito igne, qua tribulationū & dolorum extremorum, qua charitatis & amoris sui ardentissimi: O Christiane **ECCE MATER TVA** quæ te tali tamque precioso nutrit cibo, quam ipsa est preciosissima. Sis igitur gratus. Sis memor. Sis compatiens tam acerbæ assationi. Denique præpara te ad digne vt par est degustandum.

Tertium matris munus est natū & educatum filium sive filiam instruere & bonis informare moribus. O vtinam id omnes matres patresq; non vt passim sit ineptè ne dicam impie, sed vt conuenit piè & Christiane faciant? Exemplum eni habetis hu-

*Sed antici-
pauit &
cur.*

*Reiectio
duo tantū
adduntur.*

*1. Quomo-
do hic cibus
est hodie
assatus.*

*2. Exhor-
tatio.*

TERTI-
*Vt matris
officium in-
struere.*

*Id fecit Christi-
sus in aliis*

ius matris nostræ sanctissimæ, quæ id eximie præstitit ut in alia concione demonstraui-
 mus: nihilominus hic quoq; dicam⁹ aliquid
 dicta perstringendo: alia verò & modum
 alium adiungendo. Pulchre enim D. Au-
 gust. inquit (Lignum illud ubi erant fixa
 membra morientis fuit etiam cathedra ma-
 gistri docentis.) Itaq; ECCE MATER
 TVA. O Christiane. Audi igitur illam
 docentem sicut te olim monuit sapiens cum
 inquit, *Audi fili mi disciplinam patris tui &
 ne dimittas legem matris tuæ.* Quid verò hæc
 mater docet? Octo. vnum antequam cathe-
 dram conscenderet; in cruce reliqua. Primū
 quod & fundamentum cæterorum est ad
 mulieres quas & prohibet flere dicens.
NOLITE FLERE, & iubet flere statim
 subiungens. **FLETE.** Quid in ista contra-
 rietate est mysterij? Dixi in præcedenti cõ-
 cione copiosè. Scopus est, docet & illas
 & nos omnes Deum amare & non tam ca-
 sum corporum quam casum animarum de-
 flere. Huius igitur doctrinæ rogo simus sē-
 per memores, exemplo illius etiam alterius
 matris Blanca dictæ quæ filio suo Ludouico
 Galliarum regi identidem repetebat malle
 se illum in corpore quā in anima vel semel
 mortuum videre. Hæc hæc ant menti, ori,
 & operi nostro, & non peccabimus aliquan-
 do, quod si peccauerimus statim ad lamenta
 recur-

*Aug. tra:
119. in 104.*

Pro. 1. 8.

*Tum nunc
octo verbis
quorum.
1. Funda-
mentum est
cæterorum,
& docet
Deum ama-
re eiq; de-
flendo pec-
cata recon-
ciliari.
Exemplum
Blanca.*

recurramus sicut nos mater nostra verbo illo FLETE docet, ut ex ipso etiam textu patet.

Secundum verbum matris nostræ est iã *2. Verbum docet proximum diligere etiam inimicum.* in cruce cum ait, PATER DIMITTE ILLIS. Quibus? Inimicis qui illum crucifigebant. O lex matris sapientissima? Lex in quã facti, quia quod ipsa egit id nos facere oportere expressit. Porro si re benè considerauerimus in hac & priori verbo *Mat. 22. 44.* *Universa lex pendet & propheta.* Etenim priori docet nos dilectionem Dei supra omnia ne videlicet eum peccatis offendamus, quod si contrarium nobis aliquando contigerit, ut statim per fletum & pœnitentiam Deo iterum reconciliemur. Hac vero lege præcipit nobis dilectionem proximi, vsq; ad dilectionem inimici, quod quomodo fieri debeat re ipsa monstat: sed & verbo, alias id copiosè duxit. *Mat. 5. 44.* Obediamus ergo illi dilectissimi.

Tertium verbum est ad latronem *3. Crucem amplecti.* AMEN DICO TIBI HODIE MECUM ERIS IN PARADISO. Quid hic doctrinæ? inter multas hæc quoq;: Illi dari salutem à Christo qui cum ipso pendet in ligno. Non intelligo. Intelliges si recordaberis dicti eiusdem matris nostræ inquiens: *Mat. 10. 38.* *Sine qua nulla salus.* Qui non accipit crucem suam & sequitur me non est me dignus. Quid dicent ad hæc qui cum Christo volunt quidem esse in Pa-

*Exemplum
latronis ex-
mitem.*

radiso, sed nolunt esse in cruce? O quam fallentur miseri miserè! Itaque ne nobis quod absit idem eueniat imitemur hunc sanctum latronem, qui ideo verba ista audiuit, quia crucem & si propter scelera sua impositam patienter tamè tolerauit, quia poenitentiam pro peccatis egit: quia spem in Christo habuit, quia illum contra blasphemias socij sui defendit, quia Christo compatiebatur, quia eum amauit. Id igitur & nos agamus, & si crux deest, quæ ab aliis imponatur, nos ipsi nobis eam per mortificationem applicemus, ne paradiso orbemur.

*4. Domestico-
rum curam
gerere.*

Quartum verbum Christi est, tum ad matrem, MULIER ECCE FILIVS TVVS Joannem intelligens, tum ad DISCIPVLVM, ECCE MATER TVA. De vtroq; in hac concione multis est actum: Idcirco nihil aliud adnecto quam commendari hic curam cognatorum, & domesticorum, qui enim suorum, & maxime domesticorum curam non habet fidem negauit, & est infideli deterior, ait Apostolus. Intelligitis hæc qui aut parentibus subministrare necessaria iuxta eorum statum negligitis, aut domesticos, liberos, famulos, & ancillas ad percipienda sacramenta non expellitis? Cauete ne grauius quam infideles puniamini. At inquis. Non habeo vnde illos alam! O quam mendax est verbum istud penè in omnibus!

*Occurritur
mendaci
excusationis*

Nolis

Nolis inebriari, & velis strenuè, vt olim parentes pro te, ita tu nunc pro illis laborare, & non deerit, vnde non solum illos alas, sed etiam aliis eleemosynam tribuas.

Quintum verbum, **DEVS MEVS, DEVS MEVS, VT QVID DERELIQUISTI ME?** erudit nos in tribulatione inuocare Dominum, & spem totam in illo collocare nostram: ipse vero si è re nostra erit eruet nos, sin minus patientiam donabit. Absit autem contra instrumenta Dei, qui nos tribulant irasci, absit murmurare, multo vero magis absit vindictam meditari. At ne scis inquis, quæ ille mihi mala fecit: sed tu profecto scis quæ mala Iudæi Christo fecerunt: Sunt ne vel tua cum eis, vel tu cum Jesu comparandus? Minimè. Ergo vt ille omnibus condonauit, & patienter tulit, ita & tu, sed hoc iam superius egimus.

Sextum verbū est **SITIO**, ò sapientia matris nostræ! sicut priori quomodo in aduersis ita hoc instruit quomodo nos in prosperis gerere debeamus. Quamuis enim Christus nulla tunc prospera quin potius crudelia tormenta senserit, tamen quia nouerat nos & siti, & fame, & alijs eiusmodi plurimum abuti consueuisse, ante ipsum agonem erudiuit nos non ebrietati, epulis, luxui, alijsue oblectamentis carnis, sed mortificationi vacandum, sitimque similiter &

5. In tribulatione sperare Deo.

Nec persequi instrumenta.

Incepta excusatio refellitur.

NOTA.

6. In prosperis morificatione.

7. Perseuerare.

8. Deo spiritum commendare.

alia aut necessario potu sedandam, aut ne sedandam quidem sed comprimendam esse. Septimo verbo **CONSUMMATVM EST**, docet perseuerantiam in bono opere sine qua nemo coronabitur. Vitimo. **PATER IN MANVS TVAS COMMENDO SPIRITVM MEVM**, Præceptum dat ut ita viuamus quo hæc verba fidenter in agone dicere valeamus: sicut sanctos fecisse legimus & omnes piè morientes siue verbis siue corde agere non dubitamus.

Retribuimus matri nostra exhibendo.

Thre. 3. 19. Quod ipsa requirit nempe. Gratiitudinem. Contritionem.

Hæc sunt nõ explicata sed insinuata quæ mater nostra sanctissima hodie præstitit nobis materna officia: cum instruendo & pacendo: tum verò toties & cum tantis doloribus nos parturiendo: Quid verò à nobis requirit? Illud inter alia de quo nos per prophetam monet inquitens *Recordare paupertatis & transgressionis meæ absinty & fellis*. Nos verò quid ad hæc? Quod subnectitur *Memoria memor ero gratias agendo & tabescet in me anima mea præ contritione & compassione gemendo*: Id igitur faciamus dilectissimi. **ECCE MATER TVA** ò Christiane. *Recordare paupertatis eius quomodo nuda pependit in cruce maximis cum doloribus te parturiendo: recordare & transgressionis non ipsius sed tuæ quam tamen ipsa suam vocat: quia transgressionem nostram*
in

in se recepit vt Patri aeterno pro illa satisfacere-
ret, O misericordia. Item recordare *absintij*
& *fellis* & omnium p̄narum quæ sub his
comprehenduntur quas tui causa sustinuit.
Horum inquam recordare, ò anima Chri-
stiana. Et non fucate vel superficie tenus
sed sincere & ex corde responde. *Memoria*
memor era id est iugiter & perpetuò istorum
recordabor & tabescet in me anima mea: tum
p̄ dolore pro peccatis meis, quæ tantarum
p̄narum causa extiterunt: tum p̄ com-
passione quã debeo tibi pietissimæ & mu-
nificentissimæ matri meæ, & *hæc recolens in*
corde meo ideò sperabo in sanguine & meritis
tuis vt tu me dictis istis docuisti.

*Compassio-
nem.*

Et verò vt hanc sanctam compassionem
in nobis excitare valeamus videndum est
quibusnam è riuus ea oriri soleat. Id verò
punctis sequentibus adumbrabimus iuxta
quæ totam Christi passionem meditantes
quod cupimus assequi poterimus. Sūt verò
sex posteriora priorib. semper ad id p̄stan-
dum validiora. Primo enim mouentur om-
nes homines ad compassionem, ex magni-
tudine dolorum quæ quis patitur quod aded
est verum vt etiam bruti animalis hoc no-
mine aliquando misereamur. Qui verò do-
lores maiores excogitari possunt ijs mater
nostra nos parturiens suscepit? Crudelis-
simi, vniuersalissimi, omnia lædentes, ac

*Sex gradus
compassio-
nis pro me-
tienda pas-
sione Chri-
sti.*
NOTA.

*I. Magni-
tudo dolorū
mouet com-
miseratio-
nem.*

2. *Præser-
tium in in-
nocente,*

penetrantes corpus, famam, sensus, poten-
tias, animam. Secundo augetur compassio
cum videmus innocentem talia pati. Quid
verò Christo innocentius? non solum Deo,
cœlitibus & sanctis omnibus sed etiam ipsis
hostibus testibus? Iudæ traditore, Iudæis
cum Iudæ dicunt, *quid ad nos?* Pilato ali-

3. *Magis e-
tiam in ho-
mine san-
cto.*

quoties, Herode, latrone, Centurione quo-
que cum suis militibus & reliquis? Tertio
crescit commiseratio quando intuemur hæc
vniuersa sustinere hominem sanctum & vir-
tuosum. Quis vero est virtuosior & sanctior

Ioan. 8. 46.

Christo Iesu? nempe qui inimicis suis capi-
talibus ausus est dicere. *Quis ex vobis arguet
me de peccato.* Ipsi vero non ausi sunt quic-
quam ad hæc mutire, ne mendacij con-
uincerentur.

4. *Magis
in benefa-
ctore.*

Quarto augetur magis cum
patitur is qui beneficia contulit. Eiusmodi
erat Christus, qui *pertransibat benefaciendo,*

Act. 10. 38.

mirifice & liberaliter, quæ recogita. Imo in
hoc ipso actu, Iudæ oculum porrigit, mili-
tes erigit, qui nunquam alias surrexissent,
Malcho aurem restituit, omnes denique in-

5. *Magis in
consanguini-
co.*

struit, & pro inimicis orat. Quinto multo
magis compassio augetur cum aspiciamus
hæc omnia pati amicum, socium, consan-
guineum, patrem vel matrem nostram. Ta-

Ioan. 15. 13

Mat. 12. 50

lis est Christus qui inquit. *Iam non dicam vos
seruos, sed amicos:* qui insuper omnes faci-
entes voluntatem patris sui vocat, matres,
fra-

fratres, & sorores, suas. O vos patres & matres quid faceretis si videretis filium vestrum innocentem ab iis, in quos ille multa contulisset beneficia sic tractari, nempe cōspui, colaphis cædi, gravissimè flagellari, spinis coronari, toto corpore lancinari, ac cruci tandem affigi? Quis dolor tunc inuaderet corda & animam vestram? Idem igitur ut nos quoque afficiat operam demus charissimi. Denique accrescit maximè commiseratio, si talem qualem depinximus videmus ista omnia pro nobis pati qui alias hæc non sustinisset. Id vero in Christo expletum asserit, & in veteri Testamento, Deus Pater inquitens, *propter scelus populi mei percussit eum*, & in nouo ipse Iesus dicens, *pono animam meam pro ouibus meis.*

6. Maximo cum talis pro nobis patitur.

Isa. 53. 8.

Ioan. 10. 15

Quare & vnde cœpit nostra finiatur oratio: ECCE MATER TVA, ô anima Christiana, mater in quâ talis qualè descripsi, imo qualem nemo describere potest, in qua omnia dicta cōcurrunt & multo plura. ECCE MATER TVA. Agas igitur ei gratias pro partu, pro alimento, pro doctrina, & gratus sis non tantum corde & ore, sed etiam imitatione ei compatiendo. Imitatione enim compati res est omnium excellentissima. Tu vero, ô mater nostra Christe Iesu. Tu ô anima sanctissima. Tu ô columba candidissima, egredere iam ex hac arca cor-

Qua omnia hic concurrunt.

CONCL. per exhortationem

Et orationē

Gen. 8. 17.

poris noui Noë, & fer patri tuo aeterno, *ramum oliuæ virentibus foliis*, signum cessationis diluuij, non aquei, sed sanguinei, non quo perit malus mundus, sed quo reparatur bonus mundus, cessationis inquam iræ Dei super terram, proinde nobis remitte, quæ per oliuam designantur. Mitte nobis misericordiã pro qua clamamus, Miserere nostri, genitrix nostra miserere, & dimitte peccata nostra, miserere iis, quos hodie purpureo tuo sanguine, & genuisti & redemisti. Mitte præterea pacem. Pacem inter nos & patrem tuum, & teipsum, & alium spiritum paracletum, pacem inter nos & proximum, inter animam & corpus, hisque similia. Mitte lætitiã non illam carnalem, bestialem, diabolicam sed spiritualem, sanctam, diuinam. Mitte pinguedinem & vnctionem, nõ qua impij impinguntur, sed qua, *et dii videntur et homines pij delectantur*. Mitte victoriã cuius ramus oliuæ præcipuum est symbolum. Vides enim quam validè à carne mundo, & ipso diabolo impugnamur, neque ex nobis resistere illis vilo modo valemus. Aduua ergo, & da benigna victoriã. Denique genitrix sanctissima post commendationem anime, vt nos idem facere inoneret, post clamorem validum, vt per totum orbem exaudiretur, post fletum, vt nos flere doceret, inclinato capite, vt omnibus osculum præberet,

100. 2. 9.

ret, EMISIT SPIRITVM, sequere
eam, mente, commiserationem, & sancto o-
pere. Amen.

CONCIO IV.

Admiratio & Amor.

Ecce homo.

Magna equidē de causa primus prophe-
tarum qui D. Hieronymo Euange-
lium texuisse visus est, conscripturus eam,
cuius hodie memoriam agimus historiam,
ab his illam orditur verbis. *Quis credidit au-
ditui nostro? & brachium Domini cui reuelatum
est?* Quibus quid aliud agit quam ad-
mirationem in nobis excitat rei planè stu-
pendæ? proinde infidelibus creditu impos-
sibilis: nempe, quomodo is de quo paulò
post inquit, *generationem eius quis enarrabit?*
ipse videlicet Deus, tanta & talia pati debu-
erat, qualia & ipse per Spiritus prænotio-
nem sciuerat, & nos iam præterita recolimus.
Hæc ipsa verò post modum D. Pau-
demirans causamq; rei inuestigans. inquit:
Vt quid enim Christus cum ad huc infirmi esse-
mus

*Exemplo
tum Isaiæ
Prophetae,
Isa. 53. 1.*

Ibid. 6. 8.

*Tum Paul.
Apost.
Rom. 5. 6.*